

МАКРОЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: ОЦІНКА НАСЛІДКІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

*Фролова Н. Л., здобувач кафедри менеджменту і адміністрування
Науковий керівник: Дикань О. В., д. е. н., доцент
Український державний університет залізничного транспорту*

Сьогочасні деструктивні та стагнаційні процеси, що охопили національну економіку та підприємницький сектор, зумовили виникнення непередбачуваних наслідків, що виражаються в знищенні промислово-виробничих потужностей, посиленні залежності від кон'юнктурних коливань на світовому ринку, збільшенні дефіциту зовнішньоторговельного балансу, зниженні інвестиційного рейтингу країни, підвищенні рівня тіньової економіки, погіршенні ділової активності, масовому зубожінні населення та зниженні його реальної купівельної спроможності, втраті довіри суспільства до політичної еліти та державної влади. Результативність подолання зазначених економічних деструктив залежить від реалізації корінних змін у політичній та економічній системах країни і впровадженні виваженої державної політики сталого економічного зростання.

Віддзеркаленням ефективності реалізації державної економічної політики є погіршення ключових показників соціально-економічного розвитку країни, зокрема зниження валового внутрішнього продукту і обсягу промислового виробництва, підвищення індексу споживчих цін, скорочення кількості підприємств і підвищення рівня безробіття населення, зниження обсягів експорту товарів та послуг і, відповідно, збільшення від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі тощо.

Відтак, аналізуючи динаміку внутрішнього валового продукту, стало зрозуміло, що зміна індексу його фізичного обсягу, не зважаючи на постійне зростання показника у фактичних цінах, демонструє негативні коливання. Так, у 2014-2015 рр. зменшення фізичного обсягу ВВП склало 6,6 % та 9,8 %, тобто сумарно – 16,4 %. Це доволі критично, враховуючи незначні темпи приросту у 2010-2013 рр. Позитивна динаміка ВВП у 2016 р. на 2,4 % та у 2017 р. на 2,5 % має здебільшого кон'юнктурний характер, зумовлений впливом сприятливих зовнішніх факторів, зокрема підвищенням попиту та цін на сировину на світовому ринку. Що стосується значення показника ВВП на душу населення, то результати аналізу досить песимістичні: у 2017 р. – 2,6 тис. дол., у той час як у 2013 р. його величина досягала близько 4,0 тис. дол. [1].

Також, спостерігається погіршення динаміки промислового виробництва, що безпосередньо впливає на значення показника ВВП. Так, після незначного економічного покращення у країні протягом 2010-2011 рр., відбулося чергове зниження індексу промислового виробництва на 0,7 % у 2012 р. та 4,3 % у 2013 р., яке досягло досить критичної позначки у 2015 р. – 13,0 %, що, відповідно, відобразилося на динаміці показника ВВП. У 2016 р. фізичний обсяг промислового виробництва дещо збільшився на 2,8 %. Проте, у 2017 р. відбулося чергове зниження величини індексу промислової продукції на 0,01 %.

Попри, амбіційні плани державної влади стосовно активізації економічного розвитку за рахунок покращення експортних поставок, динаміка показників обсягу експорту товарів та послуг також не втішна. Обсяг експорту товарів у 2017 р. склав 43266,6 млн. дол., що на 36,2 % менше до відповідного періоду 2012 р., коли значення показника досягло 67779,8 млн. дол. Сальдо зовнішньої торгівлі товарами, відповідно демонструє від'ємне значення, що у 2017 р. досягло 6331,9 млн. дол. Обсяг експорту послуг у 2017 р. порівняно до 2013 р. зменшився на 26,6 % та склав 10446,6 млн. дол., у той час як у 2013 р. значення показника досягло 14233,2 млн. дол. Сальдо зовнішньої торгівлі послугами, відповідно, має наступну динаміку: у 2017 р. – 5087,4 млн. дол., що менше на 36,1 % до відповідного періоду 2011 р., коли його величина досягала 7966,1 млн. дол. [2].

При цьому варто зазначити, що структура експорту товарів має здебільшого сировинний характер. Так, якщо у 2010 р. питома вага обсягу експорту продукції агропромислового комплексу та харчової промисловості у загальній структурі складала 19,4 %, то у 2017 р. її значення досягло 41,0 %. Обсяг експортної реалізації продукції металургійного комплексу, відповідно, знизився з 34,0 % до 23,4 %. Також значно скоротилася питома вага експорту продукції машинобудування – з 17,7 % у 2010 р. до 11,7 % у 2017 р., зокрема машин, обладнання та механізмів, електротехнічного обладнання знизилася з 11,0 % до 9,9 %, наземних транспортних засобів – з 6,2 % до 1,4 %. Звичайно, сировинний характер зовнішньоекономічної діяльності супроводжується високим рівнем залежності від попиту та кон'юнктури світового ринку сировинних ресурсів, що створює низку загроз для національної економіки і має непередбачуваний характер.

Результатом впливу зазначених деструктив економічного розвитку стало зниження інвестиційної привабливості України, що відобразилося на динаміці обсягу прямих інвестицій в економічний розвиток держави. Так, у 2010-2014 рр. спостерігалось зростання

показника від 38992,9 млн. дол. у 2010 р. до 53704,0 млн. дол. у 2014 р. У свою чергу, 2015 р. ознаменувався досить значним зниженням загального обсягу зосередженого іноземного капіталу до 40725,4 млн. дол., а початок 2018 р. охарактеризувався падінням обсягу прямого інвестування до 39144,0 млн. дол. [2].

Аналізуючи динаміку щорічних інвестиційних надходжень іноземного капіталу, стало зрозуміло, що найвищий рівень прямих інвестицій зарубіжних країн у розвиток національного економічного сектору спостерігався у 2011 р. у розмірі 6033,7 млн. дол. Проте, уже з 2012 р. відбулося поступове зменшення показника, який у 2017 р. досягнув критичного значення – 1871,2 млн. дол., що нижче рівня 2011 р. на 69,0 % [2].

Більш того, ускладнює ситуацію неефективне використання державних запозичень, що призвело до поглиблення фінансової залежності від міжнародних організацій, зростання внутрішнього та зовнішнього боргу держави. Наразі сукупний державний борг в національній валюті досягнув 2141,7 млрд. грн., зокрема зовнішніх державних запозичень – 1375,0 млрд. грн., що майже в п'ять разів перевищує рівень боргових зобов'язань 2010 р. [3]. Особливо важливо зазначити, що у відношенні до ВВП наразі державний борг України складає 71,8 %, що за одноголосною думкою експертів є критичним значенням, оскільки перевищує межу безпечного рівня даного показника в 60 % для країн, що розвиваються.

Отже, ґрунтуючись на результатах проведеного аналізу, доцільно зазначити, що сподіватися на покращення ситуації за умови відсутності радикальних реформаційних перетворень, які стосуються, безпосередньо, перегляду засад формування державної економічної політики та механізму її реалізації, є марною справою. Відродження економічної могутності української держави потребує здійснення кардинальних змін у механізмі реалізації державної політики економічного зростання, спрямованих на формування внутрішніх резервів забезпечення індустріально-інноваційного розвитку національної економіки.

Література.

1. Валовий внутрішній продукт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>.
2. Статистична інформація // Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Державний борг України // Міністерство фінансів України.
URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>.

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Гужва Д. В., студент

Науковий керівник: Касатонova І. А., к. е. н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Персонал як конкретна сукупність співробітників підприємства становить ресурс, який залучається для виконання господарської діяльності. Зацікавлена увага власників підприємства до діючого застосування персоналу обґрунтовано, в першу чергу, наявністю витрат на його утримання і прагненням максимізувати їх віддачу. Ефективність застосування трудового ресурсу, тобто ефективність роботи персоналу, полягає в досягненні підприємством найбільших підсумків при застосуванні співробітниками конкретних професій, кваліфікацій.

Питання ефективності кадрового потенціалу підприємства щільно пов'язане з завданням нашого часу – забезпечення стійкого фінансового становлення України, управління продуктивністю в сфері виробництва і послуг. Цім питанням присвячені праці багатьох науковців, таких як: П. Буряк, О. Грішнова, А. Каліна, С. Калініна, Б. Карпінській, Н. Лукьянченко, Н. Есінова, О. Криворучко і ін.

Трудовий потенціал – складне поєднання фізичних і творчих здібностей, знань, навичок, досвіду, духовних і моральних цінностей, культурних надбань і традицій, цілісний спектр продуктивної здатності працівника з позиції не лише її справжнього стану, але і умов формування і відтворення, а також перспектив громадського розвитку [1, с. 68].

Оцінка і аналіз режиму роботи підприємства проводять виходячи з ймовірностей посиленого застосування виробничого обладнання, досягнення пропорційності в роботі всієї технологічної і загальновиробничої систем, дотримання здорового режиму відпочинку і праці.

Аналітику критерій умов праці проводять за оцінками ступеня її монотонності і напруженості, шкідливого впливу на самопочуття співробітників, тяжкості фізіологічної праці і т. д. Підсумком цих